

Gemeente uit Rotterdam-Spangen reikt Acquoy helpende hand

Bron: ND, 25 april 2025

Auteur: Koos van Noppen

Veel groter kunnen de verschillen niet zijn: een jonge, multiculturele gemeente in Rotterdam en een dorpskerk in de Betuwe. Toch werken ze sinds begin dit jaar samen. ‘Wat zou er gebeuren als je in die boomgaard wat zitjes maakt?’

‘Het licht van Christus!’ roept de voorganger de kerk in. De kerkgangers staan in het zonlicht, dat door de hagelwitte gordijnen wordt gefilterd. Een plechtige processie schrijdt het kleine kerkgebouw binnen. Voorop loopt diaken Ina Kers. Ze draagt de nieuwe brandende paaskaars naar voren, door het gangpad, tussen de herenbanken door. Nog tweemaal klinkt de uitroep, voordat ze het licht op de standaard plaatst, vlak bij het houten kruis, in het koor.

Paasochtend in Acquoy (spreek uit: ‘Akkooi’), het Betuwse dorp telt nog geen zeshonderd inwoners. Ruim tweehonderd van hen zijn lid van de Protestantse Gemeente. Het kerkgebouw staat in de zwanenhals van het smalle dijkje langs een dode arm van de Linge. De charmante kromming van de weg maakt het zo schilderachtig dat dagjesmensen op hun elektrische fietsen in de laagste versnelling passeren. Het is op deze feestdag een continu komen en gaan van toeristen. Bij de opvallend lage, plumpe kerktoren, 17,5 meter, gaat iedereen even vol in de remmen. De stenen kolos hangt meer dan een meter uit het lood; ruim voldoende om als trekpleister te dienen.

De hervormde gemeente staat in een lange traditie. Al sinds de veertiende eeuw wordt op deze plek Pasen gevierd. De lofzang komt wat schuchter op gang vandaag, want het openingslied is niet zo bekend en er staan geen nootjes op het liturgieblad. ‘Hij was door steen omsloten, maar heeft op deze dag zijn grafsteen weggestoten en heel de schepping lacht.’ Met meer enthousiasme wordt even later de paas-evergreen aangeheven. ‘Christus onze Heer verrees, halleluja!’

‘49 kerkgangers, vanmorgen’, zegt Joris de Vries later bij de koffie. ‘Ja, we tellen ze altijd. Waarom? Gewoonte, voor de statistiek.’ Een reguliere dienst was het daarmee niet, want dan zijn er zo’n vijftientig tot dertig dorpelingen. De Vries zit tijdens de dienst met collega-ambtsdragers in de herenbanken aan weerszijden van het liturgisch centrum. In vergelijking met veel andere Betuwse dorpskerken mogen ze niet klagen over de bezetting van de kerkenraad. Twee ouderlingen, twee diakenen, twee kerkrentmeesters. ‘Al zitten sommigen tegen de grens van twaalf jaar, anderen zijn er al overheen’, zegt De Vries.

Niet uit wanhoop

Kerkelijk werker Anton Rolfes preekt over de ontmoeting van de rouwende Maria Magdalena met de opgestane Heer. ‘Ze hebben mijn Heer weggehaald en ik weet niet

waar ze Hem gelegd hebben.’ Dat kan hè, dat je ronddraait in je eigen conclusies. Dan noemt Jezus haar naam en volgt misschien wel de meest tedere respons in de hele Bijbel: Rabboeni, Meester.’

Rolfes doet sinds begin dit jaar pastoraal werk in Acquoy, dankzij een opmerkelijke samenwerking tussen de jonge multiculturele gemeente ‘Geloven in Spangen’ in Rotterdam-West en de dorpsgemeente in de Betuwe (zie kader). ‘Op het eerste gezicht is het een vreemde gewaarwording’, erkent kerkenraadslid De Vries. ‘In Spangen hebben ze weer een kerkdeur geopend. Hier vechten we ervoor om te voorkomen dat-ie dichtgaat.’

‘Nou, het plan is niet uit wanhoop geboren, hoor’, zegt Hans de Jong, die onlangs na 26 jaar afzwaaide als kerkenraadslid. Doordat hij ook preekvoorzener is, had hij geregeld contact met Nico van Splunter, buurtpastor in Spangen, die al jaren in Acquoy komt als gastvoorganger. ‘Al pratend waren we niet gefocust op de bedreigingen, maar keken vooral naar nieuwe mogelijkheden. Hoe versterken we de zondagse diensten? Hoe ontwikkelen we nieuwe activiteiten? Hoe leggen we contact met nieuwe doelgroepen? Omdat we dorpsbewoners graag laten zien dat hier in deze oude kerk een levende gemeenschap samenkomt.’

Oog gekregen voor de mooie kanten

Diaken Kers schenkt de koffie na de dienst ook op de dijk, waar groepjes gemeenteleden in het zonnetje staan na te praten. De slierten fietsers slalommen erlangs. Kers is ‘eigenlijk import’, hoewel ze al veertig jaar in het dorp woont. ‘Ik hou van de gemoedelijkheid hier. De Gelderse vrijheid ligt me meer dan die van Vijfheerenlanden.’ Dat snappen alleen insiders. ‘Gelders is: niet zo moeilijk doen’, verduidelijkt ze. In Vijfheerenlanden moet op zaterdag het erf schoongemaakt, het grint aangeharkt. Ik vind het belangrijker dat mensen eerlijk en behulpzaam zijn, dan dat het erf er glad bij ligt.’

Vijftien jaar zit ze in de kerkenraad, ‘dus ik ben al over de datum’. Het scheelt dat het diaconaat in dit dorp geen loodzware klus is. Ze maakt er geen geheim van dat ze aanvankelijk niet enthousiast was over de samenwerking met Spangen. ‘Dat wordt niks, dacht ik. Rotterdam, veel te ver weg. Maar ik heb meer oog gekregen voor de mooie kanten om elkaar zo te helpen. Via deze samenwerking kunnen we de kerkdiensten continueren.’

Links van het kerkgebouw ligt het kerkhof. Aan de rechterzijde, in de kleine boomgaard achter de muur langs de dijk, lopen enkele schapen en lammeren. Het terrein is eigendom van de kerk.

‘Als je de bomen iets opkroont, kun je hier zo een aantal zitjes maken’, oppert Van Splunter, terwijl de koffiekan nog eens langskomt. ‘Je zou even moeten nagaan welke stichting dat ook alweer is, die subsidie geeft voor speeltoestellen bij kerklocaties’, zegt hij tegen kerkenraadslid De Vries. Even later filosofeert hij over korte vieringen voor passanten. ‘De plek heeft zo veel mogelijkheden.’

‘Ik wil graag de potentie van de community’ op het spoor komen, zegt Anton Rolfes, ‘en dan bedoel ik niet alleen de kerkelijke gemeente, maar het hele dorp.’ Hij studeerde theologie aan de Evangelische Theologische Faculteit in Leuven en aan de Protestantse Theologische Universiteit en koos zijn stages bewust op ‘niet-traditionele’ kerkplekken: in de gevangenis en in de multiculturele pioniersgemeente ‘Geloven in Spangen’. ‘Ik ben geboeid door de aanpak in Spangen. De belangrijkste les die ik er leerde, is dat je met mensen op pad moet gaan, onderweg ‘gebeurt het Koninkrijk’, in de ontmoetingen die je hebt, de relaties die je opbouwt. Je bent er als kerk niet vóór de mensen, maar mét de mensen.’

Van Splunter valt hem bij. ‘De activiteiten van veel kerken zijn bedoeld voor hun leden. Daarnaast doen ze een paar leuke dingen voor buitenstaanders en dat heet dan missionair werk. In Spangen hebben we geleerd dat je het op een heel andere leest moet schoeien. We zijn er voor de hele buurt, de hele wijk. Of, om in het Acquoyse termen te zeggen: voor het hele dorp.’

Hij heeft de woorden amper uitgesproken of er loopt een jongen langs die Rolfes aanschiet: ‘U bent toch de nieuwe dominee? Ik zag u bij mijn grootouders zitten.’ Hij stelt zich voor, vwo-examenleerling, gaat volgend jaar studeren. ‘Fijne Pasen!’

‘Wacht even, kunnen wij elkaar niet een keertje spreken?’, vraagt Van Splunter. ‘Geen idee of je een lijntje hebt met de kerk, maar ik vind het wel leuk om eens van je te horen hoe de kerk op een nieuwe manier betrokken kan zijn bij de bewoners van dit dorp.’ ‘Nou, ik ben 19 en zolang woon ik hier al...’

De koffiekant is leeg. ‘Je ziet het, het begint met presentie’, zegt Van Splunter, terwijl hij de stoelen weer naar binnen sjouwt. ‘Een van de kerkenraadsleden gebruikte een mooi beeld voor onze nieuwe aanpak. Ze nam met haar man de boerderij over van haar schoonouders en verbouwde die tot een zorgboerderij. Het gaat nog steeds om boeren, er zijn nog tal van beesten. Tegelijk is er zoveel meer. Dat vraagt omdenken.’

Geloven dichtbij

De connectie tussen Spangen en Acquoy is 'organisch gegroeid', zegt Nico van Splunter. Hij heeft jarenlang gewerkt als missionair pionier/buurtpastor in Amsterdam en Rotterdam en zet zijn kennis en ervaring nu in bij oude en nieuwe kerkplekken. Toen Henk Dijk, de predikant van Acquoy, vorig jaar met emeritaat ging, was de voor de hand liggende optie te zoeken naar een parttime opvolger. Maar in samenspraak met de kerkenraad kwam een ander plan op tafel, om de hervormde gemeente van Acquoy in deze nieuwe fase van haar bestaan te laten ondersteunen vanuit Rotterdam.

Vanuit Spangen is namelijk de stichting 'Geloven dichtbij' in het leven geroepen: een netwerk van pionierslocaties, kerkvernieuwings- en revitaliseringsprojecten, in Rotterdam (Bospolder-Tussendijken en Mathenesse), maar ook daarbuiten: in Amsterdam, Oostzaan, Breda en nu dus ook Acquoy.

'Spangen' helpt de Betuwse dorpskerk bij de continuering van de kerkdiensten, het pastoraat en het missionaire werk. Die taken worden uitgevoerd door Anton Rolfes, kerkelijk werker, met ondersteuning door een team van andere kerkelijk werkers uit het netwerk van de Rotterdamse gemeente. 'De kracht van dit plan is dat we onze kennis en ervaring al naar gelang de behoefte kunnen inzetten', zegt Van Splunter. 'We hebben expertise op het gebied van communicatie (websites, sociale media), jeugdwerk en het benaderen van nieuwe doelgroepen.'